

- Med början 2013 kommer IFN att publicera åtta nyhetsbrev per år. De fördjupningar av forskningsfrågor som redan tidigare publicerats ett antal gånger årligen kommer även fortsättningsvis att sändas ut – nu under namnet Ny ekonomisk forskning. Båda dessa produkter ingår i prenumerationen Nyheter från IFN.
- Följ IFN på Twitter: @IFN_Stockholm.

Nationalekonomer studerar vad skattepengarna ger oss för tjänster

Det svenska industrisamhället har övergått i en tjänsteekonomi. Detta har IFN tagit fasta på inom programmet Tjänstesektorns ekonomi, som leds av docent Henrik Jordahl. Som en del av detta program har IFN under 2012 inlett ett samarbete med SNS, Studieförbundet Näringsliv och Samhälle. "Samarbetet innebär att IFN identifierar, initierar och bedriver relevant forskning på området. SNS ska sedan popularisera och kommunicera resultaten", förklarar Henrik Jordahl.

Tjänstesektorns ekonomi är ett av IFN:s fyra forskningsprogram. Bakgrunden är att näringslivet "tjänstefierats". 80 procent av alla svenskar arbetar i dag inom denna sektor. I ett globalt perspektiv är siffran 30 procent.

– Det är viktigt att vår forskning reflekterar denna förändring och att den är relevant för svensk samhällsdebatt och svenska beslutsfattare, förklarar Henrik Jordahl.

Faktum är att det är de privata tjänstebranscherna – inte minst inom kunskapsintensiva konsultföretag – som under det senast decenniet har skapat fler och fler arbetstillfällen. Även tjänsteexporten växer och utgör i dag nästan en tredjedel av den totala exporten.

De skattefinansierade välfärdstjänsterna debatteras flitigt, särskilt gäller detta privatisering. Under det gångna året har den politiska debatten bitvis varit hätsk, särskilt efter att bristfällig vård uppdragats på ett äldreboende som drivs av ett privat företag. Frågan har ställts om vinst överhuvudtaget ska få förekomma i välfärdssektorn. En del politiker på vänsterkanten svarar nej medan övriga säger ja, men eventuellt med vissa restriktioner.

IFN:s forskningsprogram omfattar bland annat studier av sambanden mellan å ena sidan konkurrens och privatiseringar och å andra sidan tjänsternas kostnader och kvalitet. I ett delprojekt tittar man på effekterna av skolval. I ett annat är det frågan om arbetsgivaravgifternas effekter på sysselsättningen. I ett tredje projekt studerar forskarna effekterna av anställningsskydd i olika länder.

Vad är det som nationalekonomiska forskare kan studera som inte omfattas av andra discipliner?

– Vi studerar ekonomiska samband inom en tydlig teoretisk ram. Styrkan är att vi systematiskt studerar stora mängder data – inte bara enstaka fall – och får belägg för orsak och verkan, förklarar Henrik Jordahl och tillägger:

– För tjänster inom välfärdssektorn handlar det helt enkelt om att ta reda på vad vi får för skattepengarna.

Under 2012 har IFN inlett ett samarbete om system och former för produktion av välfärdstjänster med SNS, Studieförbundet Näringsliv och Samhälle.

– Samarbetet innebär att IFN identifierar, initierar och bedriver grundforskning på området. SNS ska sedan popularisera och kommunicera resultaten, förklarar Henrik Jordahl.

Hans förhoppning är att IFN och SNS tillsammans ska bidra till att "hålla igång en kvalificerad diskussion om välfärdstjänster". En diskussion som i grunden är forskningsbaserad. Förutom Henrik Jordahl är ytterligare tre IFN-forskare engagerade i projektet: Ola Andersson, Andreas Bergh och Karin Edmark.

Henrik Jordahl, IFN.

Vad väljer du själv för alternativ inom välfärdssektorn?

Henrik Jordahl säger att han föredrar landstingets sjukhus där han bor men att hans familj har valt en privat förskola för sitt äldsta barn:

– När man väljer för sig själv och sina barn så är det inte frågan om principer eller ideologi utan vad som passar den enskilda personen eller familjen.

I boken *Den svenska tjänstesektorn* (2012) skriver en rad IFN-forskare bland annat om städer som tillväxtmotorer, effekterna av outsourcing, vikten av internationella handelsavtal för tjänster, hur privatisering av skattefinansierade tjänster påverkar kostnader, kvalitet och valfrihet, samt hur höga minimilöner påverkar ungdomars och minoriteters möjligheter att få ingångsjobb.

- Den 4 december arrangerar SNS seminariet "Lyfter friskolorna svenska elever?" Jonas Vlachos, IFN, deltar.
- Den 5 december håller Almega ett seminarium om den svenska välfärden. Flera IFN-forskare ingår i paneler.

Forskningsfronten

IFN:s forskare publicerar sina forskningsresultat i en rad olika kanaler. I serierna *Working Papers*, *Policy Papers* och *Forskningsöversikter* publiceras IFN-forskarens arbeten i preliminär form. I regel utkommer de senare i reviderad form i forskningstidskrifter, då kallade *Accepterade artiklar* som är externt granskade.

Accepterade artiklar

"International Migration, Imperfect Information, and Brain Drain", av Vianney Dequiedt och Yves Zenou, *Journal of Development Economics*.

"Political Preferences and Public Sector Outsourcing", av Mikael Elinder och Henrik Jordahl, *European Journal of Political Economy*.

"The Choice of Organizational Form by Closely-Held Firms in Sweden: Tax vs. Non-Tax Determinants", av Karin Edmark och Robert J. Gordon, *Industrial and Corporate Change*.

"University Entrepreneurship and Professor Privilege", av Erika Färnstrand Damsgaard och Marie Thursby, *Industrial and Corporate Change*.

"Billionaires", av Tino Sanandaji och Peter T. Leeson, *Industrial and Corporate Change*.

"Institutions and Venture Capital", av Josh Lerner och Joacim Tåg, *Industrial and Corporate Change*.

"Entrepreneurial Commercialization Choices and the Interaction between IPR and Competition Policy", av Joshua S. Gans och Lars Persson, *Industrial and Corporate Change*.

"Tolerance and Growth: Modeling the Empirical Relationship", av Niclas Berggren och Mikael Elinder, *Public Choice*.

Working Papers (titel från svensk sammanfattning)

- Att gå i pension kan vara dåligt för hälsan, av Gabriel H. Sahlgren.
- Östtimor 10 år efter självständigheten: Hur kan fattigdomen brytas?, av Mats Lundahl och Fredrik Sjöholm.
- Varför är högteknologiska branscher så beroende av export?, av Shon Ferguson.
- Guvernören – ett lokomotiv eller sänke för presidentkandidater?, av Robert S. Erikson, Olle Folke och James M. Snyder, Jr.
- Rektorn är viktig för både elever och lärare, av Anders Böhlmark, Erik Grönqvist och Jonas Vlachos.
- Systerpatent, kvalitet och teknologisk rivalitet, av Per Botolf Maurseth och Roger Svensson.
- Anställningsskydd påverkar olika multinationella företags försäljning på olika sätt, av Pehr-Johan Norbäck, Jing-Lin Duanmu och Per Skedinger.
- Hur hög var egentligen arvs- och gåvoskatten?, av Gunnar Du Rietz, Magnus Henrekson och Daniel Waldenström.
- Strategisk optionshandel kan försvaga konkurrensen på elmarknaden, av Pär Holmberg and Bert Willems.
- Korruption och offentliga utgifter, av Andreas Bergh, Günther Fink och Richard Öhrvall.

Projekt dagligvaruhandel

Det blir allt vanligare att dagligvarukedjor har olika typer av butikskoncept för att tillfredsställa olika behov hos kunderna. Det gäller att hitta rätt blandning av läge och format för att optimera lönsamheten. IFN-forskaren Matilda Orth har tillsammans med Florin Maican tilldelats 2,8 miljoner kronor från Handelns Utvecklingsråd för att studera just detta.

Matilda Orth förklarar:

Vad handlar forskningsprojektet om?

I dagligvaruhandeln görs stora investeringar för att utveckla butikskoncept som skiljer sig åt i storlek, geografiskt läge, utbud, service med mera och som passar olika kunder och olika sammanhang. Syftet med forskningsprojektet är att göra en dynamisk analys av efterfrågan och kostnader för etablering och utslagning av olika slags dagligvarubutiker. Vi ska studera hur konsumenter väljer och värderar olika butiker och vilka butikskoncept som konkurrerar med varandra.

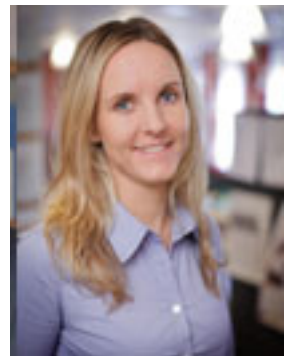
Vad är nytt?

Vi använder nya metoder för att över tid studera strategisk interaktion mellan butiker. Detta kombinerar vi med unika databaser som täcker alla dagligvarubutiker i Sverige under perioden 2001–2010. Ett viktigt bidrag är att vi utvecklar modeller som tillåter oss att göra simuleringar för att utvärdera effekter av hypotetiska och faktiska förändringar i marknadsstrukturen. Vi ska till exempel utvärdera konsekvenserna av att ändra antalet butikskoncept på lokala marknader.

Projektet kommer också att ge mer generella resultat; många marknader kännetecknas av omfattande förändringar i marknadsstrukturen över tid. Vi behöver – och kommer att få – mer kunskap om hur vi kan studera mekanismerna bakom denna typ av förändringar och hur de påverkar konsumenternas val och företagets vinster.

För vem är resultaten intressanta?

Inköp av dagligvaror är en stor del av den privata konsumtionen. Företag och butikssägare gör å sin sida stora investeringar i butikskoncept, vilket i förlängningen är viktigt för lönsamhet och överlevnad. En ökad förståelse för utformningen av dagligvarumarknaden och hur den förändras är därför betydelsefull för producenter, butikssägare, politiska beslutsfattare och konsumenterna.

Matilda Orth, IFN.

NY PÅ IFN: Martin Ljunge har anställs som forskare på IFN. Martin doktorerade i nationalekonomi vid University of Chicago år 2006. Hans huvudsakliga forskningsintressen är socialekonomi, offentlig ekonomi och arbetsmarknad. Arbeten inkluderar hur kulturella attityder som tillit formas och i sin tur påverkar individens utfall.

Den 9 oktober arrangerade IFN ett seminarium kring boken *Blir vi sjuka av inkomstskillnader?*

Författarna är alla IFN-forskare: Andreas Bergh, Therese Nilsson och Daniel Waldenström.

I panelen ingick, förutom Andreas Bergh, socialförsäkringsminister Ulf Kristersson samt professorerna Johan Fritzell och Lars Trägårdh. Seminariet och boken refererades bland annat på ledarsidan i *Svenska Dagbladet* och sändes i TV2.

I bilden ses från vänster Andreas Bergh, Ulf Kristersson, Johan Fritzell och Lars Trägårdh.

Den 26 oktober besökte IFN-forskarna Thomas Tangerås och Johannes Mauritzen Näringsdepartementet för att presentera forskning om marknaden för vindkraft samt elcertifikat. Forskarna har tidigare besökt departementet och Joakim Cejje, energienheten, förklarade att dessa genomgångar bidragit till "ett bättre kunskapsläge ... forskningen kring samvariationen mellan vindkraft och vattenkraft ... [har] varit betydelsefull vid diskussioner om införande av exempelvis kapacitetsmekanismer".

Thomas Tangerås presenterar forskning och rekommendationer för totalet tjänstemän på Näringsdepartementet.

Professor Magnus Henrekson, vd för IFN, deltog den 15 november i ett frukostmöte arrangerat av ABF Stockholm och den socialdemokratiska gruppen S-2000. Ämnet var innovationspolitik med utgångspunkt i boken *Ett ramverk för innovationspolitiken – Hur göra Sverige mer entreprenöriellt?* som Magnus Henrekson, Klas Eklund och Pontus Braunerhjelm är författare till.

Magnus Henrekson frukosttalade på ABF i Stockholm.

Per Skedinger var en av två talare den 8 november på ett internt Saco-seminarium om LAS och dess påverkan på arbetsmarknaden och individen.

Docent Lars Persson, vice vd IFN, var huvudtalare vid en konferens om entreprenörskapets dynamik 4–5 oktober i Mannheim, Tyskland. Mötet arrangerades av Zentrum für Europäische Wirtschaftsforschung (ZEW). Ett 100-tal forskare inom nationalekonomi och företagsekonomi deltog. Dessutom var en rad policyorganisationer såsom OECD representerade. Lars Persson talade om beskattningens påverkan på entreprenörsdriven tillväxt.

Nyheter från IFN:

IFN:s nyhetsbrev utkommer åtta gånger per år. Dessutom publiceras Ny ekonomisk forskning två till tre gånger årligen.

Nyhetsbrev